

Tasapainotusohjelman täytäntöönpano

Hyväksytyn (kvalt 11.11.2024 § 37) talouden tasapainottamisohjelman päätösten toteuttamisen seurannasta vastaavat kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta. Täytäntöönpanosta raportoidaan säännöllisesti kunnanhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle.

Paketin keinojen toimeenpano on vastuutettu toimielimittäin ja johtoryhmä työskentelee pitkäjänteisesti tasapainottamiskeinojen täytäntöönpanemiseksi raportoiden hallitukselle ja valtuustolle osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tämä raportti on ensimmäinen katsaus täytäntöönpanoon jo ennen osavuositarkastusta.

Raporttiin on listattu ne toimet, joita on jo toimeenpantu. Muut raportoimattomat toimet etenevät aikataulutetun mukaisesti vuosina 2025–2026 ellei muuta mainita.

Hallintopalvelut

- Organisaatiomuutos
Tilikartta muutettu 1.1.2025. Hallintosääntömuutosta valmistellaan ja muutos voimaan poliittisen päätöksentekoprosessin kautta mahdollisimman pian, osa muutoksista vasta 1.6.2025 uuden valtuuston aloittaessa.
- Nuorten työpajatoiminta
Nuorten työpajatoiminta siirtymässä Verso ry:lle. Verso on aloittanut toimintansa loppuvuonna 2024 ja uudet asiakkaat ohjautuvat Versolle. Kunnalla on AVI:n avustus nuorten työpajatoimintaan 30.8.2025 saakka, jolloin toiminta Lapinlahden kunnan osalta päättyy. **Työntekijät irtisanottu, määräaikaissuudet päättyneet.**
- Työllisyyden kuntakokeilusta luopuminen (TE2024 uudistus)
Työllisyysalueet aloittivat toimintansa 1.1.2025. Tukityöllistämisestä on luovuttu (viimeiset sopimukset päättyvät alkuvuonna) ja velvoitetyöllistämistä ei enää ole. **Kunnalla ei enää työntekijöitä (liikkeenluovutus, määräaikaissuudet päättyneet).**
- Työterveyshuolto
Työterveyshuollon sopimus muutettu ja astui voimaan vuoden alusta. Sopimuksen sisältöä ei karsittu, mutta hinnoitteluperustetta muutettu edullisemmaksi.
- Elinvoimapalvelut
Kesätyötukea pienennetty vuodelle 2025 ja palkkaamisen kuntalisä poistettu 1.1.2025.
- Palvelusihteeritiimi
Palvelusihteeritiimi perustettu loppuvuonna 2024 ja tehtävät uudelleen jaettu. Hienosäätöä tehdään vielä tarvittaessa. Palvelusihteeritiimissä mukana hallintopalvelut, sivistyspalvelut, hyvinvointipalvelut ja tekniset palvelut ja tytäryhtiöt. **Henkilöstön vähennys tapahtunut työntekijän irtisanoutumisen ja eläköitymisen kautta.**
- Muut tasapainotussuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan suunnitellusti 2025–2026.

Sivistyspalvelut

- Martikkalan ja Paloisten koulu

Martikkalan ja Paloisten koulu lakkaa 1.8.2025. Henkilökunnan sijoittuminen uusiin yksiköihin ja päätöksen vaikutus henkilöstön määrään huomioitu. **Henkilöstömäärä on jo vähentynyt ja vähentyy määräaikaisten palvelussuhteiden päättymisen myötä vuonna 2025.**

- **Palvelusihteeritiimi**
Palvelusihteeritiimi perustettu loppuvuonna 2024 ja tehtävät uudelleen jaettu. Hienosäätöä tehdään vielä tarvittaessa. Palvelusihteeritiimissä mukana hallintopalvelut, sivistyspalvelut, hyvinvointipalvelut ja tekniset palvelut ja tytäryhtiöt. **Henkilöstön vähennys tapahtunut työntekijän irtisanoutumisen ja eläköitymisen kautta.**
- Muut tasapainotussuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan suunnitellusti 2025–2026.

Hyvinvointipalvelut

- **Lapinlahden kansalaisopisto**
Lapinlahden kansalaisopiston opintomaksujen korotus tehty jo lukuvuodeksi 2024–2025, tuntimäärä alenee 2025–2026.
- **Nuorisotoimi**
Nuorisotoimen budjetista on leikattu matkoja, tarjoiluja ja raaka-aineita. Nuorisotyö etsii uusia tiloja Lapinlahden taajamasta, tilaratkaisu vuoden 2025 aikana. Saatu rahoitusta erityisnuorisotyöhön (20 000 €). Hankerahoitusta lisätään toiminnan rahoittamiseksi:
 - koulunuorisotyö, huomioiden erityisesti lakkautettavien koulujen lapset (10 % omarahoitus TA 2025)
 - koulunuorisotyö lukioissa (10 % omarahoitusosuus TA 2025, suunnitellaan haettavaksi)
 - sateenkaarinuorten tukeminen (neljä kuntaa 10 % omarahoitusosuus TA 2025, suunnitellaan haettavaksi)
- **Liikunta- ja vapaa-aikapalvelut**
Liikuntasihteeri osallistuu myös muiden kuin liikunta-aiheisten tapahtumien järjestämiseen. Kts. liikuntapaikkojen ja suorituspaikkojen tehtäväjärjestelyt teknisten palvelujen alla.
- **Palvelusihteeritiimi**
Palvelusihteeritiimi perustettu loppuvuonna 2024 ja tehtävät uudelleen jaettu. Hienosäätöä tehdään vielä tarvittaessa. Palvelusihteeritiimissä mukana hallintopalvelut, sivistyspalvelut, hyvinvointipalvelut ja tekniset palvelut ja tytäryhtiöt.
- Muut tasapainotussuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan suunnitellusti 2025–2026.

Tekniset palvelut

- **Työnjohdolliset ja henkilöstömuutokset**
Kiinteistökeskuksen, liikuntatoimen sekä puisto- ja liikennealueiden työntekijöiden ristiin käyttö. Työnjohtoa on tehostettu ja kevennetty. **Henkilöstön vähennys tapahtunut työntekijöiden irtisanomisten ja määräaikaisten palvelussuhteiden päättymisten kautta.**
- **Velvoitetyöllistettyjen ja tukityöllistettyjen poissaolo**
Velvoitetyöllistettyjen ja tukityöllistettyjen poissaolo vähentää eniten teknisten palvelujen työvoimaa ulkoalueiden ja liikuntapaikkojen hoidosta, toisaalta se vähentää myös

työnjohdollista kuormaa. **Velvoitetyöllistettyjen ja tukityöllistettyjen määräaikaaisuudet jo pääosin päättyneet tai päättyvät alkuvuodesta.**

- Tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen
Vuonna 2024 on myyty Honkaharjun entinen tanssilavakiinteistö rakennuksineen, vuonna 2025 karting-rata rakennuksineen ja Varpaisjärven taajamasta entinen neuvonta-asema ja leipomokiinteistö (vaatii khal päätöksen). Myynnissä mm. Paloisten ja Martikkalan koulut ja myyntejä jatketaan kiinteistöstrategian mukaisesti.
- Yksityistieavustukset
Avustuksia leikattu 2025.
- Ulkojääät
Ulkojääalueiden ja kaukaloiden hoidossa mukana yhdistyksiä. Avojäät kaukaloiden viereltä jätetty tekemättä Alapitkältä, Nerkoolta ja Varpaisjärveltä.
- Hiihtoladut
Hiihtoladut hoidetaan itse pl. kylien luonto ja retkilatujen ylläpidosta talkookorvaus yhdistyksille. Latujen supistaminen Haminamäen 5 km lenkki jää pois (jäljellä 2,5 km ja 3,0 km) ja Varpaisjärven sisälenkki n.1km jäävät tekemättä.
- Moottorikelkkareitistö
Kunnossapito ulkoistettu.
- Liikuntapaikkojen hoito sekä kunnossapito
Kuntatekniikkapäällikkö (yhteistyössä liikuntasihteerin kanssa)
 - kunnossapitomestari
 - liikuntapaikanhoitajat
 - ulkoaluetyöntekijät (on käytetty jo aiemminkin osittain myös liikuntatoimen töihin)
 - kiinteistönhoitajat (irrotetaan tarvittaessa resurssia liikuntapaikoille)
- Liikuntahallien valvonta ja osin kunnossapito
Keskusteluja 4H:n kanssa ja 4H palkkaa palkkatuella hallivalvojan Varpaisjärvelle ja Lapinlahdelle. Kunta maksaa 4H:lle palkkatuen ylittävän osan ja hallintokulukorvauksen (n. 500 €/kk/valvoja). Kesällä salit ovat itsenäisessä käytössä tai kiinni ja valvojat avustavat liikuntapaikkojen kesäkunnossapitotöissä. Laitteiden kunnossapito laitetoimittajalta keskitetysti kaksi kertaa vuodessa, mutta pienempiä kunnossapitotöitä omalla henkilöstöllä tarpeen mukaan.
- Viher- ja katualueet sekä lumityöt
Kesätyönuoria hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Alustavasti keskusteltu ja sovittu Verso ry:n kanssa mahdollisista yhteistyökuvioista sekä valmistellaan laajemmin ulkoalueiden, liikuntapaikkojen, uimarantojen jne. osalta osan hoidon ulkoistamista esim. yhdistyksille. Tarvittaessa karsitaan esimerkiksi kunnossapidettavia nurmialueita ja siirretään niitä traktoriniittoon, mikä pienentää työvoiman tarvetta merkittävästi. Uimarantojen määrää vähennetään yhdellä, sillä Alapitkältä poistuu toinen uimaranta. Hiljentyneitä ja poistuviksi määriteltyjä leikkipaikkoja on purettu 5 kpl kokonaan pois 2024 aikana, joten niiden kunnossapito jää pois.
- Investoinnit

Suunnitelmakaudella 2025–2027 investointitaso on merkittävästi matalampi kuin menneinä vuosina.

- **Rakennusvalvonta**
Rakennusvalvonnan yhteistyön kartoitus aloitettu Siilinjärven kanssa, myös keskustelua MAL-sopimuskuntien kanssa. Todennäköisesti yhteistyö mahdollinen, mutta hinnakkaampi kuin toteutus omana työnä. Rakennustarkastajan tehtäväkuvauksessa myös muita kuin suoraan rakennustarkastajan virkaan liittyviä tehtäviä, jotka ulkoistettaessa jäisivät kunnan muiden työntekijöiden hoidettavaksi. Selvityksen perusteella rakennusvalvonnan ulkoistus ei välttämättä ole paras vaihtoehto. Toisaalta välttämätön tarve rekrytoinnille henkilön mahdollisen eläköitymisen vuoksi vuonna 2025.
- **Ympäristönsuojelu**
Ympäristönsuojelua selvitetty Kuopion kanssa, josta palvelu on ostettu ympäristöasiantuntijan lakisääteisen virkavapaan ajan. Yhteistyötä Kuopion kanssa pidetään tällä hetkellä potentiaalisimpana vaihtoehtona, mutta Kuopio antoi pakit mainiten, että yhden henkilön työpanos ei riitä tehtävän hoitamiseen ja he odottavat MAL-yhteistyöselvitystä.
- **Vesihuolto**
Vesihuollon liiketoiminnan järjestelyn yhteistyöselvitys huomioiden yksityiset palvelun tarjoajat aloitetaan alkuvuodesta. Selvitys ei koske liiketoiminnan tai infran myymistä, vain operointipalvelua.
- **Palvelusihteeritiimi**
Palvelusihteeritiimi perustettu loppuvuonna 2024 ja tehtävät uudelleen jaettu. Hienosäätöä tehdään vielä tarvittaessa. Palvelusihteeritiimissä mukana hallintopalvelut, sivistyspalvelut, hyvinvointipalvelut ja tekniset palvelut ja tytäryhtiöt.
- Muut tasapainotussuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan suunnitellusti 2025–2026.

Tytäryhtiöt

- **Lapinlahden Kaskihovi Oy:n kirjanpito**
Kirjanpito siirretty palvelusihteeritiimiin kuntakonsernin omaksi työksi 1.1.2025. Muutoksen jälkeen kaikkien kolmen tytäryhtiön kirjanpito ja tilinpäätöksen laadinta tehdään omana työnä palvelusihteeritiimissä.
- **Lapinlahden Vesi Oy:n pääomalaina**
Lainan koron nosto 1.1.2025.
- **Viitostien Ykköstilat Oy:n pääomalaina**
Lainan koron nosto 1.1.2025.
- Kts. yhtiöittämisselvitys ja sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen hallintopalvelujen alta.
- **Palvelusihteeritiimi**
Palvelusihteeritiimi perustettu loppuvuonna 2024 ja tehtävät uudelleen jaettu. Hienosäätöä tehdään vielä tarvittaessa. Palvelusihteeritiimissä mukana hallintopalvelut, sivistyspalvelut, hyvinvointipalvelut ja tekniset palvelut ja tytäryhtiöt.

- Muut tasapainotussuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutetaan suunnitellusti 2025–2026.

Yhtiöittämisselvitys ja sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen

Lapinlahden kunta teetätti selvityksen 5.1.2024 tytäryhtiöiden toimintojen yhdistämisestä. Selvitys sivuaa myös SOTE-kiinteistöjen yhtiöittämistä, mutta ei anna varsinaisesti suosituksia siihen. Lapinlahden vesi Oy jätettiin selvityksen ulkopuolelle. Selvityksessä käsitelty tytäryhtiöiden kirjanpito- ja hallintopalveluiden yhdistäminen on toteutettu 1.1.2025. Selvityksessä käsitelty sulautuminen ja jakautuminen vaativat rinnalleen pohdinnan SOTE-kiinteistöjen yhtiöittämisestä.

Vaihtoehtoja ainakin:

Vaihtoehto 1. Fuusioidaan tytäryhtiöt yhteen ja siirretään kaikki kunnan SOTE-kiinteistöt samaan yhtiöön.

Vaihtoehto 2. Perustetaan uusi yhtiö mihin SOTE-kiinteistöt siirretään, ei muita muutoksia.

Vaihtoehto 3. Siirretään SOTE-kiinteistöt jompaan kumpaan tytäryhtiöön a) Lapinlahden Kaskihoviin tai b) Viitostien ykköstiloihin.

Vaihtoehto 4. Jaetaan yhtiöitettävät SOTE-kiinteistöt kahtia: ARA-kohteet Lapinlahden Kaskihoviin ja vapaarahoitteiset Viitostien ykköstiloihin.

Kuntaliiton lakiyksikön johtavan juristin Riikka Lehtimäen kommentteja asiaan.

- Vuokraloyhtiöiden ja sote-kiinteistöjen laittamiseen samaan yhtiöön sisältyy mahdollisesti seuraavia ongelmia. Esim. jos sote-kiinteistöt jäävät tyhjilleen, vastaa tästä aiheutuvasta negatiivisesta tuloksesta viime kädessä yhtiö, jonka säännöllisen tulovirran muodostavat vuokraloyhtiön asiakkaat. Onko kestävä, että vuokraloyhtiön asiakkaat viime kädessä kantavat riskiä tyhjiä sotetiloista?
- Huomioitavaa: ARA:ta pitäisi ensin saada lupa, jos ARA-kohteita aiotaan siirtää. Jos kohteita siirretään ilman ARA:n lupaa, ne perivät kaikki saadut avustukset takaisin. Eli vastaanottavalla yhtiöllä tulisi olla ARA:n hyväksyntä, jotta ARA kohteet voitaisiin sinne siirtää. Tämä asia olisi syytä selvittää ARA:ta.
- Lisäksi ARA kohteet joka tapauksessa tulee eriyttää omaksensa kirjanpidollisesti ja niiden hinnoittelu on tarkoin säänneltyä.
- Verotuksellinen kohtelu selvitettävä. Jos vuokraloyhtiöillä on yleishyödyllinen status ja tätä kautta veroetuja, saisiko uusi yhtiö, jossa kaikki toiminnot, yleishyödyllisen yhtiön statuksen?
- Yksi vaihtoehto on konsernirakenne (emoyhtiö ja tytäryhtiö), joka voisi selkeyttää tilannetta. Tässä tulee esiin se, onko tästä konsernirakenteesta vastaavaa hyötyä? Jokaisessa yhtiössä tulee periaatteessa kuitenkin olla oma toimitusjohtaja, sillä ei liene hyvää corporate governancea, että tj sama. Onko siis konsernirakenteesta jotain etuja, joita erillisissä yhtiöissä ei ole (esim. konsernilaina, konsernin sisäinen rahoitus)?

- Lisäksi fuusiossa pitää ottaa huomioon se, että yhtiöön siirtyvät kaikkien fuusioitavien yhtiöiden verat ja velat. Tällöin tulee ottaa huomioon esim. se, voidaanko rahoitussopimuksia siirtää? Mikäli lainat ovat tällä hetkellä edullisia ehdoiltaan, fuusio voi tarkoittaa lainojen uudelleen neuvottelua (jos lainaehdot eivät anna mahdollisuutta lainojen siirtämiseen, ja näin on hyvin usein). Tällöin tulisi arvioitavaksi, mikä on irtisanottavien lainojen kustannus ja ylittääkö tästä saatavat kustannukset fuusion hyödyt? Pankki veloittaa aina irtisanomisesta kustannuksia, joiden määrää on vaikea ennakoida (pankki itse määrittelee sen perustuen pankkia sitoviin laskentaperusteisiin, joihin on hyvin vaikea päästä kiinni). Näissä voidaan puhua useista sadoista tuhansista euroista.
- Lisäksi olisi hyvä tehdä taloudenmallinnus uudesta yhtiöistä. Selviääkö se kaikista velvoitteistaan taseella ja kassavirralla? Mitä ja miten (apportti vai kauppa) yhtiöön siirretään omaisuutta ja mikä näiden jälkeen on yhtiön taloudellinen tilanne?
- Lisätietoa Kuntaliiton näkemyksistä: <https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ymparisto/sote-ja-pelastustoimen-kiinteistojen-yhtioittaminen>